

השתלמויות ארציות בחינוך הלשוני בשנת הלימודים תשע"ז

1. הבנת הנקרא (30 שעות)

מנחה: ד"ר דולי לוי

קהל היעד: מדריכות שפה ורכזות בית ספריות על-פי הפנייה של מדריכה מחוזית
הרשמה לקורס באתר [מרכז פסג"ה רחובות](#) (קורס מספר 315)

בקורס "הבנת הנקרא" נעמיק ונבסס ידע אקדמי-תיאורטי בתחום הבנת הנקרא ונחשוב על יישומו בתהליכי העבודה של המורים בשדה. במשך הקורס נאזין להרצאות מומחים ונקיים מפגשי דיון מקצועי ומפרה על טיפוח הבנת הנקרא כחלק מהוראת העברית בבית הספר היסודי. בין השאר נחשוב על דרכים לקידום תלמידים שונים בכיתה הטרוגנית.

בין ההרצאות שיינתנו בקורס:

פרופ' מיכל שני - הערכה רב-רכיבית של הבנת הנקרא - רציונל תיאורטי ומודל הערכה
פרופ' מיכל שני - אבחון קשיים בהבנת הנקרא באמצעות מודל רב רכיבי
פרופ' תמי קציר - קידוד ואוצר מילים - התפתחות אוצר מילים - מודלים תיאורטיים
ד"ר אורלי ליפקה - שטף, פרוזודיה ותיאטרון קריאה
ד"ר מני יערי - התפקיד של ידע קודם בהבנת הנקרא

2. הוראה בכיתה הטרוגנית משולבת תלמידים ממשפחות עולים - משולב (30 שעות)

מנחה: ד"ר מיכל מישר

קהל יעד: מורים או רכזות שפה בחינוך הממלכתי והממ"ד
הרשמה לקורס באתר [מרכז פסג"ה רחובות](#) (קורס מספר 316)

מדינת ישראל היא מדינה קולטת עלייה, ומערכת החינוך שלה מתמודדת עם סוגיות לשוניות מורכבות הבאות לידי ביטוי בין השאר בהוראת עברית כשפה שנייה לתלמידים עולים ולתלמידים ותיקים שעברית אינה שפת אמם. לידיעת השפה העברית חשיבות רבה בתחום הלימודי, התרבותי-חברתי והאישי.

בקורס נעמיק את הידע התאורטי והפרקטי על אודות מאפיינים לשוניים, תרבותיים וחברתיים של תלמידים שעברית אינה שפת אמם. נזהה קשיים צפויים של תלמידים אלה ונדון בדרכי הוראה בכיתה הטרוגנית שבה משולבים תלמידים ממשפחות עולים.

בין ההרצאות שיינתנו בקורס:

ד"ר ענת פריאור - הבנת הנקרא בקרב דוברים שעברית אינה שפת אמם
ד"ר מיכל שליפר - מאפייני למידה-הוראה- הערכה בקרב תלמידים יוצאי אתיופיה
ד"ר מיכל מישר – פיתוח השיח הדבור
ד"ר טלי יניב - ספרות כגשר בין תרבויות

3. הוראת ספרות בבית הספר היסודי - משולב (30 שעות)

מנחה: סיגל חסון

קהל היעד: מדריכים פדגוגיים, מדריכות שפה, רכזות מובילות מורות (באישור מיוחד)

[קישור להרשמה](#)

"קריאת ספרות יפה בבית הספר נועדה בעיקר להעניק חוויות והתנסויות אסתטיות שבאמצעותן יבינו התלמידים טוב יותר את עצמם ואת זולתם, יפתחו את הדמיון והאינטלקט, יפתחו אהבת קריאה ומודעות ספרותית ואת היכולת להעריך יצירות ספרות. הספרות היא כלי להנחלת אוצרות התרבות והמחשבה [...] המפגש עם מגוון יצירות הקשורות לעולמם של התלמידים וגם לעולמות המרוחקים מהם, יחזק את ההשתייכות לחברה ולקהילה, יתרום לבניית הזהות האישית ויאפשר גישה לעולמות אחרים בדרך מיוחדת של חשיבה שלא ניתן להשיגה בקריאה של סוגי שיח לא ספרותיים" (תכנית הלימודים חינוך לשוני, 2003).

המשתתפים בהשתלמות יבססו ויעמיקו את הידע המקצועי לגבי הוראת ספרות לתלמידים צעירים, ידונו בדרכים להוראת ספרות בבית הספר היסודי ויבחנו התאמתן של יצירות לשכבות הגיל השונות. ההשתלמות תזמן חיבור בין ידע אקדמי לידע מעשי ותציע למשתתפים מרחב של חשיבה, לימוד ועיון.

הקורס יעסוק בנושאים הללו

הייחודיות המתקיימת בהוראת ספרות בבית הספר היסודי ומה מקומו של המורה בתהליך.
הכרת דרכי הוראה ומתודות להוראת ספרות בבית הספר היסודי
הכרת כלים לבחירת יצירות ספרות להוראה בכיתה
ייחודו של יוצר

בין ההרצאות שיינתנו בקורס:

פרופ' אילנה אלקד-להמן – על קריאת ספרות
פרופ' מירי ברוך - האם אנחנו שומעים מה אנחנו קוראים?
ד"ר שי רודין - ילדים גיבורים בספרות הילדים והנוער
ד"ר טלי יניב – על הוראת ספרות באמצעות ספרי הלימוד; על ספרות כגשר בין תרבויות

4. קידום השיח הדבור בבית הספר היסודי – שלב א' - (30 שעות)

מנחה: אורית רוזנמן

קהל היעד: מורים לעברית ולכל תחומי הדעת בבית הספר היסודי

קישור להרשמה

כמורים וכמחנכים מוטלת עלינו האחריות לקדם את כישורי התלמידים בדיבור ובהאזנה לא פחות מאשר בקריאה ובכתיבה. היכולת של אדם לבטא עצמו היטב בדיבור ולנהל שיח אורייני היא חשובה כשלעצמה, ובגיל בית הספר היא גם תשתית לקידום השפה הכתובה. לשון הכתיבה ההולכת ונבנית אצל ילדים בשנות בית הספר נשענת על לשון הדיבור; בו זמנית תומכת הכתיבה בשכלול כישורי השיחה היומיומית של התלמידים הצעירים לכדי היכולת להשתתף כדוברים וכמאזינים בשיח אורייני מורחב. תהליכים אלה מצריכים התערבות מקצועית, מתוכננת וממוקדת של המורים. מטרות המפגשים הן להכיר אסטרטגיות הוראה המיועדות לטפח שיח איכותי בכיתה לדון במאפייני האינטראקציה האיכותית בכיתה ובחשיבותה, להיחשף לידע אקדמי עדכני, להתלבט בשאלות מקצועיות ולהעלות רעיונות חדשים.

הקורס בנוי משלושה חלקים: ניהול שיח כיתה איכותי, אסטרטגיות הוראה לניהול דיון בכיתה, טיפוח כישורי דיבור בפני קהל. הקורס ילווה בהתנסות מעשית אינטנסיבית ויעשה בו שימוש בחומרים שהמשתלמים יביאו מן הכיתה.

הקורס יתחיל ביום ב', 7.11.16 ויסתיים ביום א', 6.3.17

בין הנושאים שידונו בקורס:

תרבות של שיח דבור

ניהול שיח איכותי בכיתה

דיון בין תלמידים

ניהול דיון בכיתה

דיבור בפני קהל

5. קידום השיח הדבור בבית הספר היסודי למנחים – שלב ב (30 שעות)

מנחה: אורית רוזנמן

קהל היעד: מדריכות שפה, רכזים בית-ספריים ומדריכי מפמ"רים

[קישור להרשמה](#)

בדומה לשלב א'

נוסף על כך הקורס ידון במעבר מדיבור לכתיבה ובקידום הדדי של מיומנות אחת בעזרת האחרת וכן ישולבו בו כישורי הנחייה למורים. הקורס ילווה בהתנסות מעשית אינטנסיבית ויעשה בו שימוש בחומרים שהמשתלמים יביאו מן ההנחיה.
הקורס יתחיל ב – 8.1.17 .

6. מאחורי הקלעים השקופים של הוויקיפדיה – למורי יסודי (30 שעות)

מנחה: סיגל חסון

קהל היעד: מורים המלמדים מקצועות רבי מלל בכיתות ד-ו

[קישור להרשמה](#)

זמינות המידע בתקופתנו מחייבת את המורים להקנות לתלמידים כלים להתמודדות עם שפע המידע הזמין במרשתת. עליהם לדעת להבחין בין עיקר לטפל בין מידע מהימן למידע שאינו מהימן ולהיות מסוגלים לקרוא ללמוד מתוך מאגרי המידע והטקסטים הדיגיטליים. לוויקיפדיה תפקיד חשוב בבנייה מאגר ידע אנושי על פלטפורמה דיגיטלית שיתופית. ההשתלמות תחשוף את המורים לעשייה המתרחשת "מאחורי הקלעים" של הוויקיפדיה ובמסגרתה יבחנו המשתלמים שילוב של ויקימדיה בשיעורי עברית בבית הספר היסודי. כמו כן נרחיב את היריעה לגבי תהליכי קריאה בסביבה מתוקשבת. בין השאר נכיר אסטרטגיות קריאה של טקסט מידעי ושל רב-טקסט, נתלבט כיצד להקנות כלים לקריאה ביקורתית באתרי המרשתת בכלל ובאתרי הוויקימדיה בפרט.

בין הנושאים שידונו בקורס:

תרבות שיתוף בידע

היכרות עם מיזמי ויקימדיה וויקיפדיה

קריאה ביקורתית של ערך בסביבה מתוקשבת

מאפיינים של טקסט מידעי בסביבה מתוקשבת

מיומנויות הבנת הנקרא בטקסט מסורתי ובהיפרטקסט